

Kartlegging av naturmangfold i forbindelse med planlagt gang- og sykkelbro over Porsgrunnselva, Porsgrunn kommune

Helene Lind Jensen / Kjell Magne Olsen

Kartlegging av naturmangfold i forbindelse med planlagt gang- og sykkelbro over Porsgrunnselva, Porsgrunn kommune

Forfattere: Helene Lind Jensen / Kjell Magne Olsen

Publisert: 02.05.2023

Antall sider: 8 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Multiconsult

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Jensen, H. & Olsen, K.M. 2023. Kartlegging av naturmangfold i forbindelse med planlagt gang- og sykkelbro over Porsgrunnselva i Porsgrunn kommune. Biofokus-rapport 2023-074. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Reynoldsparken på østsiden med store løvtrær / Buktmessinglav (EN) / Vinterkarse (SE) / Lind med buktmessinglav i parken / Undersøkelse av vannplanter Foto: Helene Lind Jensen

Biofokus rapport 2023–074

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-245-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

1 Innledning

Biofokus har på oppdrag fra Multiconsult kartlagt naturmangfold i Porsgrunnselva og kantsonene i forbindelse med planlagt nybygg av gang- og sykkelbro over Porsgrunnselva i Porsgrunn kommune. Kartleggingen ble gjennomført 24. april 2023 av Helene Lind Jensen og Kjell Magne Olsen, Biofokus. Innenfor undersøkelsesområdet er det på østsiden tidligere registrert laven buktmessinglav *Xanthoria fallax* (EN - sterkt truet) på store løvtrær av alm (EN - sterkt truet), lind (NT – nær truet) og bøk i og ved Reynoldsparken (Reiso & Nilsson, 2022) og det ble ettersøkt etter flere forekomster på land. Utenfor undersøkelsesområdet er knortetjernaks *Potamogeton trichoides* (EN - sterkt truet) tidligere registrert i Porsgrunnselva ved Menstadbrua og arten ble ettersøkt på befaringsstidspunktet. Det er også tidligere registrert en rekke rødlistede fugler utenfor undersøkelsesområdet. Det ble undersøkt etter fremmede arter og rødlistede arter både i elva og på land. Artsfunn er publisert i Artskart. Det er ikke registrert naturtyper etter DN13-metodikk eller Miljødirektoratets instruks.

2 Resultater

Undersøkelsesområdet består av elvestrekningen Porsgrunnselva med kantsoner bestående av brygger og boligbebyggelse med hager på vestsiden og kaianlegg, gangvei og Reynoldsparken med store løvtrær på østsiden (Figur 1).

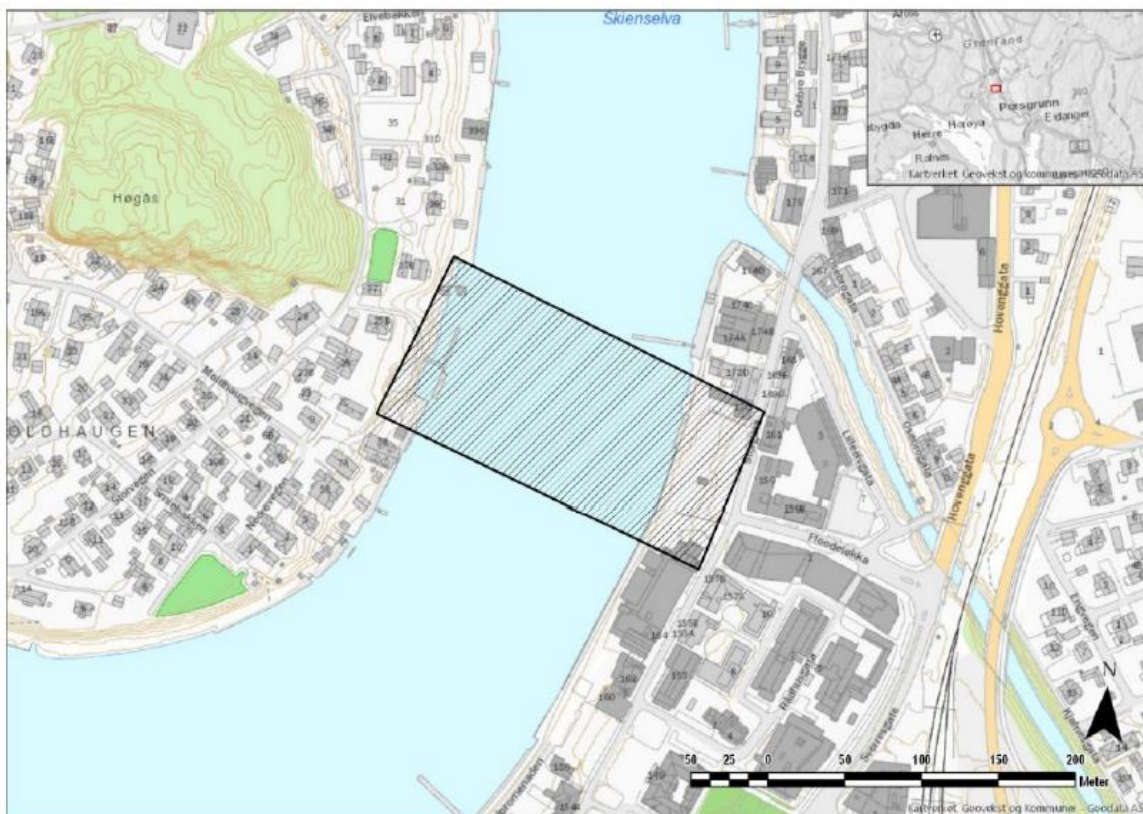
På land består vegetasjonen hovedsakelig av trivielle arter, hageplanter og gressplen. I og ved Reynoldsparken står det store trær av alm, lind og bøk med rike forekomster av buktmessinglav (Figur 2 og Figur 3). I en hage på vestsiden står det én stor hengebjørk og én stor lønn, men buktmessinglav ble ikke påvist på disse trærne (Figur 4). Av fremmede arter ble det påvist hagelupin (SE - Svært høy risiko) og vinterkarse (SE - Svært høy risiko) i utkanten av hagene.

I elva ble det undersøkt etter knortetjernaks både innenfor undersøkelsesområde og ved den tidligere kjente forekomsten ved Menstadbrua (Figur 5), men arten ble ikke påvist. I 2019 ble også arten ettersøkt av NIVA ved Menstadbrua og ikke gjenfunnet (Rørslett & Mjelde 2021). Imidlertid ble krustjernaks *Potamogeton crispus* (NT – nær truet) funnet i elva på befaringsstidspunktet både på østsiden innenfor undersøkelsesområdet og ved Menstadbrua (Figur 5).

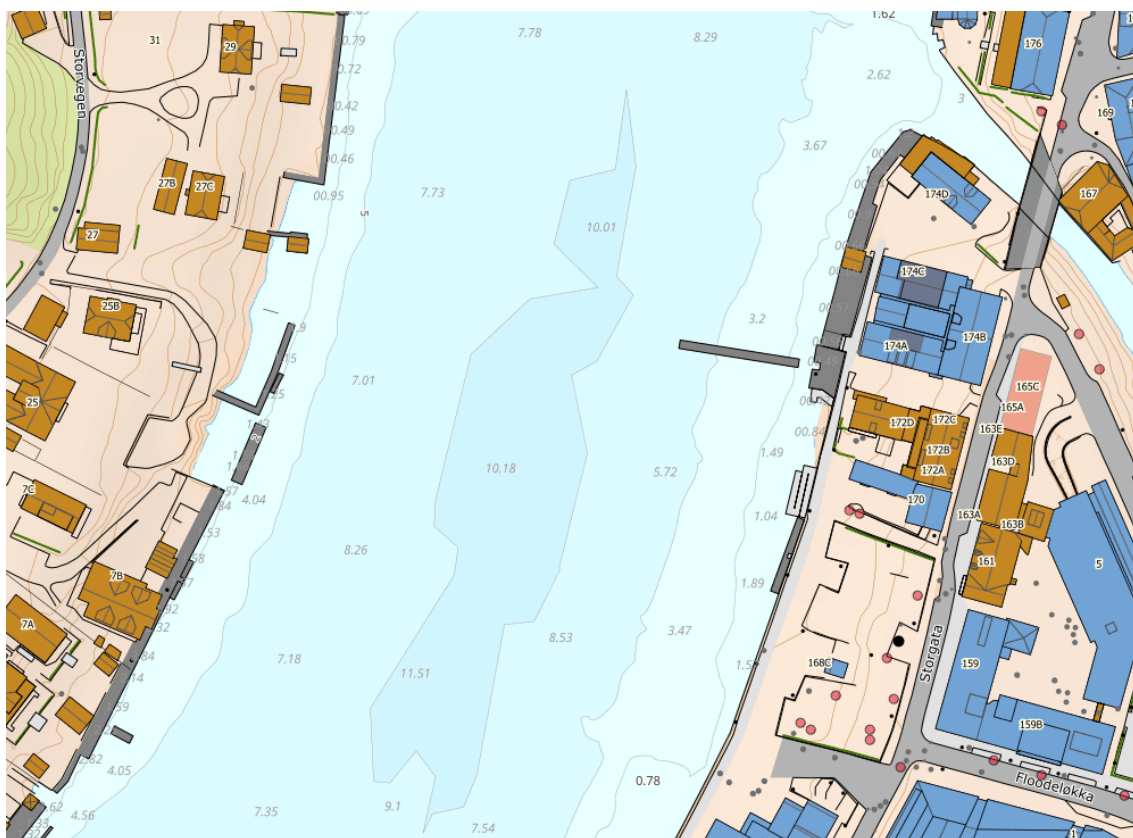
Basert på eksisterende datagrunnlag i Artskart er hele Porsgrunnselva et viktig fødesøksområde på vinteren for vannfugl slik som gråmåke (sårbar - VU), fiskemåke (sårbar - VU), hettemåke (kritisk truet - CR), storskarv (nær truet - NT), sothøne (sårbar - VU), dvergdykker (EN - sterkt truet) og stjertand (sårbar - VU).

Utenfor undersøkelsesområde i vest er det på Høgås areal med åpen kalkmark, kalkfuruskog og kalkedelløvskog (Reiso 2020).

Figur 1 Område der gangbro er tenkt plassert (omtrent plassering).

Figur 2. Funn av buktmessinglav (EN) i og ved parken, langs Storgata og Flodeløkka. [Trykk for aktiv kartløsning.](#)
Kilde: Artskart.

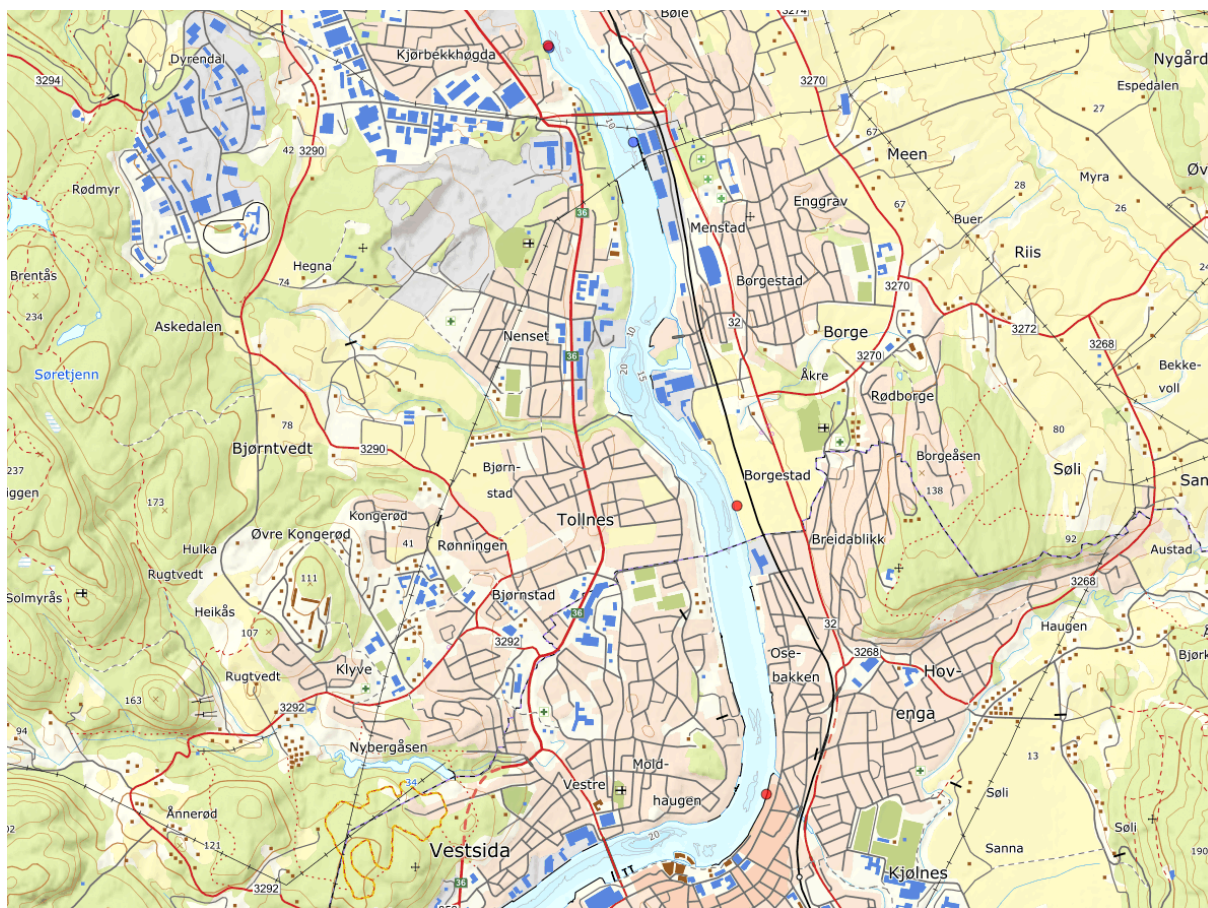

Figur 3. Parken på østsiden har flere store trær med laven buktmessinglav (EN). Foto: HLJ

Figur 4. Hengebjørk og lønn i hage på vestsiden. Buktmessinglav ble ikke funnet på disse. Foto: HLJ.

Figur 5. Funn av knortetjernaks (to blå prikker) og krustjernaks (tre røde prikker) i Porsgrunnselva. Kilde: Artskart.

3 Diskusjon

På land er det viktig at alle trær med buktmessinglav (EN) blir bevart både i og ved parken, langs gangveiene og bilveien. Reynoldsparken er et viktig kjerneområde for arten i Grenland. Hvis trær med buktmessinglav må fjernes, bør det vurderes om laven bør ivaretas og forsøkes transplanteres til et egnet tre i nærheten. Slike tiltak bør riktignok planlegges nøye og gjøres i samarbeid med fagfolk. Nye trær bør plantes rundt eksisterende forekomster for å sørge for rekruttering av vertstrær for laven. Trærne vil på sikt ha potensiale for funn av rødlistede biller og sopp når disse blir gamle og hule.

Det er trolig ikke optimalt tidspunkt å lete etter knortetjernaks (EN) på våren, og det bør undersøkes nærmere i august. Det er potensiale å finne krustjernaks (NT) på flere plasser i Porsgrunnselva. Krustjernaks er sårbar mot utfylling, drenering og for sterk eutrofiering. Broen bør bygges med minst mulig forstyrrelse av eksisterende elvebunn og dybdeforhold. Likeledes gjelder aktiviteter som vil kunne føre til tilslamming nedstrøms. Fuglelivet vil i liten grad bli påvirket av tiltaket.

4 Referanser

Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken, Norge.

<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>

Artsdatabanken. 2023. Artskart, internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Reiso, S. og Nilsson, A. 2022. Buktmessinglav i Grenland. Kartlegging og forvaltningsråd.

Biofokus-rapport 2022-064. Stiftelsen Biofokus. Oslo. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2022-064.pdf>

Reiso, S. 2020. Skjøtselsplan for Høgås, Porsgrunn, Telemark 2019. BioFokus-rapport 2020-8.

Stiftelsen BioFokus. Oslo <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-8.pdf>

Rørslett, B. & Mjelde, M. 2021. Faktaark: Potamogeton trichoides Knortetjønnaks. Versjon 1. Fotoflora vannplanter. Norsk institutt for vannforskning.

https://www.niva.no/en/projectweb/fotoflora-for-norske-vannplanter/vannplanter-i-norge/elodeider/_attachment/download/f61248ce-a6cc-4682-8716-f2feefe266c:c38a9ab1b72049ebfbc4db1569cb7d86b715ade/Faktaark-POTA_TRI.pdf

Biofokus

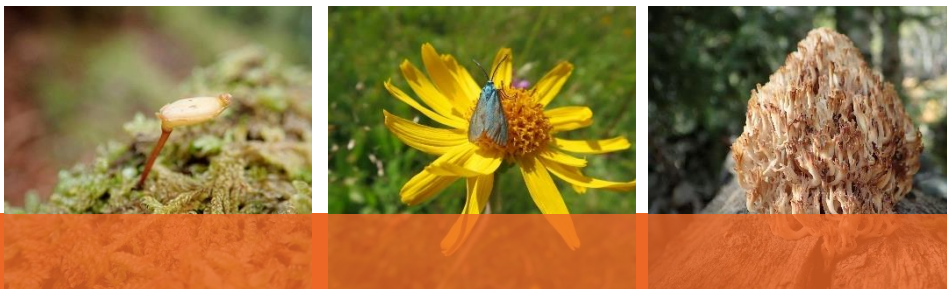
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2023–074
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-245-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no